

**ПРО РОБОТУ Х^о З'ІЗДАВ КП(Б)У
ТА ХУ^о З'ІЗДАВ ВКП(Б)**

1001
422
Х *К*
Ів. БЕРЕЗЯНСЬКИЙ

**ЩО КОЖЕН
МУСИТЬ ЗНАТИ
ПРО НАЦІОНАЛЬНУ
СПРАВУ**

За редакцією
В. ФУРЕРА

ВІДАВНИЦТВО „РАДЯНСЬКЕ СЕЛО“ ХАРКІВ

1928

Бібліографічний збірник та цифри
для бібліотечно-книжкових закладів на спе-
ціальну вимірку в "Літоси Україн-
ського Друку" та "Мертвому репер-
туару" Української Книжкової Палати.

УКРЗАЦДР
2009

Додаток до газети
"РАДЯНСЬКЕ СЕЛО"

Виблютська
Бібліотека Леніна
при Ц. К. В. К. П. (С)

176209

Укрголовліт 400 в (100).
Держтрест "Київ-Друк",
1-ша фото-літо-друкарня
Зам. № 2369—200.000.

Вам напевне доводилося чути такі розмови: а скільки то в нашому урядові українців, скільки євреїв, хто вчиться по наших школах, навіщо євреїв наділяють землею й ще багато дечого. Один з гурту запевняє, що все горе і вся біда від євреїв, а другий скаже, що багато є й українців—гірших від євреїв. Третій додасть, що серед усякої нації є гірші й кращі.

Один запевняє, що землі мало стало від того, що почали переселяти євреїв на землю, а другий тієї думки, що нехай би він так заробляв, як я—попоходив би за плугом, попомахав би косою.

Всі ці розмови стосуються однієї справи—національного питання. Щоб знати певно, хто тут правду каже, а хто неправду, в цих розмовах треба доладу розібратися.

Національне питання дуже важливе і складне. Його розв'язувати не можна так собі просто, як то кажуть, з кілочка, не можна з ним орудувати так, як то будь який громадянин робить, коли його якийсь гедзь укусить: «жидівські порядки, от тобі й усе».

Розуміти й розв'язувати так справу це значить грати на дудку куркуля, непмана, крамаря. Це по їхньому, по куркулівському, так просто виходить, що всяка біда—від євреїв, поляків, німців, росіян, від усіх, крім українців, а, виходить, вже й крім українських куркулів, непманів і крамарів. На цей от «на-

ціональний гачок» наші класові вороги хочуть вловити несвідомого робітника й селянина. Це в інтересах нашого ворога розналювати національну ворожечу, щоб собі, ховаючись за національним прапором, боротися проти влади робітників і селян.

Національне питання це цілий клубок справ. Коли почнеш невмілими руками розплутувати цього клубка, похапцем тягтя яку попало питочку з середини, то тільки більше заплутаєш, голову заморочиш і не розплутаєш.

Щоб не плутати, щоб непомітно для себе не стати куркулівським підголоском, жодний робітник і селянин не повинен ані на хвилину забувати, що в світі є два ворожих табори: з одного боку капіталісти, поміщики, буржуазія; з другого—робітники та селяни.

Національне питання, так само, як всі інші справи, ці два табори розв'язують зовсім не однаково. Не можна забувати, що ці два табори є в середині кожної нації. Український панок, куркуль завжди був і буде ворогом українському робітникові й селянинові, хоч вони й однієї нації.

От порівняймо, як розв'язує національне питання буржуазія і як пролетаріят.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА БУРЖУАЗІЇ.

У всякій капіталістичній буржуазній країні, що їй підвладні землі з різними націями, буржуазія, крім того, що вона взагалі визискує робітників і селян, робить іще так, щоб одна нація, одна мова панувала й душила інші нації, їхню мову, культуру. Це ви можете побачити в кожній капіталістичній країні. Візьміть ви до прикладу Англію, Францію та Польщу. Всім відомо, що виробляє Англія в Індії, Франція в

Мароко, або Польща з білорусами та українцями. Це відомо з газет надто останнього часу. Відомо теж, що роблять «культурні», «цивілізовані» нації (розуміючи тут великі капіталістичні держави) у Китаї.

В Індії, що підвладна Англії, де основне населення—індуси, а решта національностей і між ними англійців—крапля, там проте панує англієць. Англієць може й мусить зневажати й ображати індуса, англійський закон проти цього не перечить. Коли ж індус хоч як небудь не послухає, або образить англійця, то його жорстоко засудять і покарають за англійським законом. У китайських містах є так звані європейські квартали, кутки. Туди заборонено ходити китайцям. Того китайця, що у своїм місті ступить ногою на цей кляпоть землі, судять і карають.

Освіту в капіталістичних країнах дають пануючій національності. Звісна річ, робітникам і селянам освіти дають аби яку, щоб вони знали стільки, скільки це корисно капіталістам. Для інших національностей припадає стільки, скільки з кешені впало.

Буржуазія розпалює в однієї своєї національності почуття старшинства, вищости над іншими, дає їй усі вигоди.

Для чого ж це так робиться? Це можна найкраще розібрати на прикладі царської Росії, що про її порядки ми найкраще знаємо.

За царату на Україні не було українських шкіл, саму нову українську вважалося за мужичу, що нею порядному чоловікові було соромно й говорити. На Україні не будували стільки шкіл, навіть російських, скільки у Росії, саму ж назву «Україна» майже знищили так, що серед людности вона зосталася тільки в піснях. Та й пісні українські почали виводити, щоб і сліда від України не лишалося. Назвали Україну

«Малоросією». Великороси й російська мова стали по всіх країнах, що були підвладні царській Росії, за державну націю й мову.

Стара Росія загарбувала під царський престол одну по одній країни: Україну, Польщу, Фінляндію, Кавказ, Бухару, Крим й т. ин. І зо всіма націями й країнами вона робила те ж саме, що й з Україною. Так робили й роблять тепер усі буржуазні країни. Вони не можуть обійтися без цього, бо їхня буржуазія хоче багатіти і тримати владу. Їй треба, щоб було куди продавати вироби із своїх фабрик, було звідки брати сировину для фабрик і мати найбільше надземних і підземних багатств: золота, вугілля, заліза, нафти, хліба, дерева, бавовни й т. ин.

Самі капіталісти й поміщики не могли б завоювати чи здержати під своєю владою країни. Це вони мусіли робити і робили силою робітників та селян. І от для цього вони спирались на одну національність, запевняли робітників та селян, що то в їхніх інтересах є завоювати якусь країну, задушити он-ту національність.

Робили це дуже вправно, нацьковуючи робітників та селян одної національності на своїх братів з другої. Так робила російська буржуазія, царат. Українського робітника та селянина вчили, що його ворог— єврей та поляк, що від них уся біда й горе, а росіянина вчили, що й українець, і єврей, і поляк, і фін— все це його вороги. Заставляючи робітників та селян різних національностей гризтися між собою, організовуючи єврейські погроми, буржуазія й поміщики відвертали трудящих від класової боротьби, щоб не так було видно, що вся біда для трудящого саме від буржуазії походить та від того ладу, що вона його запровадила для себе. Їхня політика була скерована на те, щоб робітники й селяни, українці, білоруси, по-

ляки, грузини, фіни гризлися між собою, а тим часом царатові легше було б зросійщувати їх усіх, нищити їхню культуру й мову, щоб усі країни більше трималися однієї купи—«єдиної», «неподільної» Росії.

Які наслідки такої політики буржуазії— всі багать. По всьому світові не припиняються війни між країнами, що від них терпить лихо лише робітник та селянин. Ті війни не припиняться доти, доки буде в світі панувати буржуазія.

Коли справа стосується того, щоб не дати робітникові та селянинові на себе верхи сісти, то тут уся буржуазія єдина. Вона поверне на революціонерів і поліцаїв, і козаків з нагаями, і військо, і суд, і все, що вона має в своїх руках.

Коли ж дійде справа, щоб поділитися прибутками—кому де торгувати, кому обдирати тутешніх робітників та селян, то це вже справа інша. Тут уже починається боротьба між самою буржуазією, вона, ця боротьба, є неминуча, бо між крамарями й фабрикантами—неминуча конкуренція.

І відразу ця боротьба переходить на національний ґрунт. Польський капіталіст кричав, чого лізе росіянин до Польщі, український панок та куркуль ревів: геть євреїв і росіян з України. Українські панки, куркулі та крамарі, хоч їм за царату жилося краще ніж тепер, були проти «єдиної, неподільної», стояли проти царату, за самостійну, незалежну Україну. Українські панки та куркулі мріяли прибрати до своїх рук цукроварні, ліси, землю французьких, бельгійських та німецьких заводів та шахт (їм би все рівно їх ніхто не дав) і зажити краще, ніж за царату.

Проте, після повалення царату капіталістичний Тимчасовий Уряд не погодився не то, що на самостійну Україну, або на автономію, навіть не давав місця для одного міністра з України у Всеросійському

Уряді. Російській буржуазії було не байдуже, чи буде «єдина неподільна» чи ні, бо Україна, Фінляндія, Кавказ і все інше—це дуже ласі шматочки для неї.

Коли б не Жовтнева пролетарська революція, так і досі не було б Української держави. Була б вона колонією, як не під Росією, то під Німеччиною, а то й під Польщею.

Українські панки, підпанки й куркулі, вся «петлюрівщина» скільки сили хватало, билися проти більшовиків. Кликali собі до помочи і німців і поляків. Вони добре розуміли, що то все-ж таки капіталістичні держави і порядки вони запровадять теж капіталістичні. Отже, буде все таки дечим поживитися українському панкові та куркулеві.

Куркулівські проводирі Петлюра та Винниченко галасували, що воюють проти окупантів—більшовиків, що більшовики хочуть запрягти Україну в московське ярмо. Вони спирались на те, що серед українців нема буржуїв: подивіться на нього—він має сотню чи півсотні десятин—це ж селянин такий, як ви всі, і всякий за нашої влади може таким бути. Вони всякою брехнею і, найбільше, спираючись на націоналістичні гасла: «Україна для українців», «геть жидів і кацапів», втягли до боротьби проти Червоної Армії багато середнього й навіть незаможного селянства, що не знало ще різниці між Росією царською—«тюрмою народів»,—і новою пролетарською державою.

Проте, не вдалося селян обдурити. Скоро зрозуміли селяни, що то була б за влада, і особливо переконалися, покоштувавши нагаїв за гетьманщини, петлюрівщини та поляків. Робітники й селяни України порішили, що краще жити в спілці з російськими та іншими робітниками й селянами, ніж у «самостійній Україні», у ярмі своїх «рідних українських» панів.

І от, уже 11-й рік пішов з того часу, як існують Радянські республіки на терені колишньої царської Росії.

Тут править пролетаріят у спілці з селянством, за провідом Ленінської, більшовицької комуністичної партії. Тільки тут національне питання розв'язано так, як учив Ленін, як це говорить програм комуністичної партії.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ПРОЛЕТАРІЯТУ.

На терені колишньої Російської імперії зараз існує багато національних автономних республік та країн. Всі автономні республіки та країни об'єднані п'ятьма союзними республіками. Назва «Союзні Республіки» походить від того, що вони організували Союз Р. С. Р. Кожна союзна чи автономна республіка може вільно вийти з Союзу, коли того забажають її робітники та селяни. Кожна країна має свій уряд, обраний з'їздом рад. З'їзд Рад С. Р. С. Р. та Всесоюзний Уряд вирішує лише такі справи, що стосуються всіх членів національностей.

В С. Р. С. Р. всі національності й усі мови рівноправні. Кожна національність може мати й має свої школи, газети й книжки своєю мовою. Національні меншості: поляки, євреї, німці, болгары і всі нації, що живуть чи то в Росії, чи на Україні, чи де-будь по СРСР, мають свої національні сільради, райони, суди то-що. Радянський закон засуджує того, хто зневажає, або порушує права будь-якої національності.

І от для капіталістів та російських емігрантів диво-дивне: всі нації вільні виходити з Союзу. Отже, по їхньому Союз повинен був розпастися найбільше за пів року. А він от тримається і жодній нації не прий-

де в голову тікати з Союзу. Всі поневолені капіталістичними країнами нації, як на провідну зірку, дивляться на Радянський Союз.

Чи справді є чого дивувати? Тут дивного нічого немає, коли дивитися на справу так, як дивиться пролетаріят, як це вчить Комуністична партія та її вождь—Ленін. Інтереси робітників та селян усіх націй однакові—це повалити капіталізм, збудувати нове, комуністичне суспільство, де вже не буде націй, де ніхто, нікого не буде визискувати.

Наші вороги—капіталісти, поміщики, буржуазія, куркулі всіх національностей. Всі вони бояться, щоб в їхніх країнах робітники та селяни не зробили того, що зробили вони в Російській імперії й тому не забувають про нас і кожен мить вони ладні використати, щоб задушити Радянський Союз, щоб розірвати його на шматочки й забрати під свою владу. Тому то не можна розглядати націю, як щось суцільне, єдине, що може бути нам ворогом чи приятелем. У кожній нації ми маємо своїх ворогів і приятелів. Для українського селянина й робітника—непман, куркуль, крамар, нехай він буде єврей, німець, українець чи турок—всі вони його вороги, а робітник і селянин тої-ж національності, єврей, поляк, росіянин, такий само нам приятель, як і український робітник та селянин.

Коли так правильно міркувати, то можна нарешті подуматись: а нащо ж нам тоді національні республіки, уряди, школи, якщо ми стремимо до соціалізму, де не буде націй. Нащо нам проводити українізацію, мучити канцеляристів, машиністок, всяких службовців. Може цього всього не треба? Такий висновок був би зовсім неправильний і шкідливий.

Чому? А от чому. Збудувати соціалізм можна лише силами усіх робітників та селян. Нашим робітникам та селянам іще багато бракує знаннів, щоб вони

всі почали брати участь в цьому будівництві. Непиє-
менні нічого путящого не збудують. Коротко кажучи,
все робітництво й особливо селянство треба піднести
на вищий культурний щабель. Треба, щоб були ро-
бітники й селяни інженери, агрономи, вчителі, лікарі,
щоб культурний рівень пролетаріату та селянства був
не нижчий, а вищий за рівень буржуазії. Дійти цього
дуже тяжко. Ще бракує навіть підручників та кни-
жок, особливо українською мовою.

А може вчитись по російських книжках? Їх більше
було і є, їх швидче можна надрукувати. Ні, не так.
Легше нам надрукувати українських книжок, вихова-
ти українських письменників, українізувати всіх
службовців, ніж навчити кожного селянина та селян-
ську дитину російської, чи будь якої іншої мови. Та
й з якої речі буде абсолютна більшість населення пе-
реучуватись мови, витратити сили на вивчення мови
другого народу, коли тут кожна хвилина дорога: треба
зараз же вчитати, навчитись, як краще обробляти
землю, написати дописа до редакції, піти та поїхати
із своїми думками та справами до виконкому, на з'їзд
Рад, до цукроварні то-що. Для того, щоб усякий ро-
бітник, службовець міг розуміти мову селянина, його
мовою з ним поговорити, порадитись—провадиться у
нас українізація. Кожен нарід має свої умови, свою
мову, звичаї, свою культуру, його не можна завер-
тати назад, змушувати вивчати нову мову, треба,
щоб він швидче зростав господарчо й культурно, щоб
ми могли розвитком своїм випередити капіталістів.
От для того повинні існувати національні держави й
культура, культура наша, пролетарська, що прави-
тиме за зняття боротьби, робітників та селян, за
соціалізм.

Ми, розв'язуючи національне питання, проробили
величезну роботу. Проте, їй ще не край.

Яка цьому причина? Нам у спадщину від старих часів залишилися старі забобони, некультурність, політична неписьменність. Тваринячий націоналізм, що його виховувала буржуазія, іще одгикається, нема-нема тай прорве з середини чи то в росіянина, чи українця, чи єврея. Росіянин старого гарту не може помириться з тим, що колишні «хахли» — тепер окрема держава, рівна Росії. В українського дядька здавна накипіла злоба на «кацапа» та єврея і він часом не розбирає, що його душив не робітник і не селянин, а капіталіст, крамар-спекулянт; він так, як його навчав куркуль та Петлюра, лає всіх євреїв і всіх «кацапів».

Крім того, залишилися ще й «колишні люди»: чиновники, попи і вся та братія, що, втративши царат, втратили гарне життя. В обставинах нової економічної політики в нас зросла й далі поволі зростає нова нещівська буржуазія та куркуль. Вони того самого гатунку, що й усі буржуї. У нас чималенько залишилось буржуазної інтелігенції, старого духу спеців. Від них і йде зараза антисемітизму й шовінізму російського, українського й усякого иншого.

От ці то людці, розпалюючи ворожнечу проти євреїв, пускають чутки, що в уряді, по вищих школах і скрізь на гарних посадах здебільшого євреї, цим вони хочуть підірвати довір'я до влади та комуністичної партії. Вони скористовують те, що ще не дуже легко нам всім живеться, скористовують випадки незадоволення серед будь-якої частини населення, щоб почати класову боротьбу проти робітників та селян у формі національної боротьби, використавши для цього самих робітників та селян.

Партія та робітничо-селянська влада з антисемітизмом ведуть запеклу боротьбу. Так само ми боремось з українським шовінізмом, бо його розпускають

ши, куркуль, що хочуть повалити Гадянську владу. Боротися з шовінізмом—це завдання кожного робітника й селянина соціалістичної держави.

Окремо кілька слів про євреїв. Нападати на євреїв, складати на них всю вину за всі лиха—це улюблений спосіб буржуазії. Євреї, як нація, за царату не мали ніяких прав. Вони здебільшого селилися по дрібних містечках та селах й торгували серед селян. Тому-то проти них так ворогували селяни. Проте й тут не треба забувати, що були ж єврейські робітники, які не оманом, а своїм горбом завойовували собі життя. Терплячи утиски, і як робітники, і окремо, як євреї, вони з поміж себе виділили більше, ніж будь яка інша нація, талановитих і активних революціонерів, що боролися за пролетарську революцію разом із усіма іншими революціонерами. Євреїв-більшовиків так само, як інших, заковували в кайдани, садовили до тюрми та на каторгу.

Чому ж євреї більшовик, робітник повинен бути гіршим і не мати тих прав, що їх здобули собі всі робітники й селяни, чому його не можна вибрати до влади? Наш ворог єврей-капіталіст, буржуї і не тому, що він єврей, а тому, що він наш класовий ворог. Він такий само ворог українському, як і єврейському робітникові. Отже, неправдиво буде, коли хто із селян чи робітників буде зневажати комуніста, робітника й селянина за те, що він єврей.

А по-друге, ніякої ні більшості, ні половини, ні третини євреїв нема ані в партії, ані в уряді, чи виконкомах. Що-раз в уряді, по школах та виконкомах більше стає українців. До прикладу: в 1924 році було вибрано до ВУЦВК'у українців 56 %, а зараз в ВУЦВК'ові є 66 % українців, 25 % росіян, 4 % євреїв; поляків 2 %, молдаван 1 % та інших меншостей 2 %. Українців кілька років тому було мало в державному

та партійному апараті. Їх мало було таких, що могли тягнути величезну роботу. Зараз же одне з найважливіших завдань партії в національній справі це виховати якомога більше партійних та радянських робітників з посеред українських робітників та селян. І цього не бачить лише той, хто бачити не хоче.

На закінчення скажемо кілька слів про те, чому особливо Україна повинна міцно триматися Радянського Союзу, спілки з усіма іншими радянськими республіками.

На Україну багато капіталістичних держав поглядає й зазіхає, як на ласий шматочок: родюча земля, шахти, заводи—вони не виходять декому з думки. Їх підштурхують наші українські емігранти, панки та отамани, що не покинули мрії вернутися та папувати на рідній землі. Одвоювати від СРСР Україну, це значить вирвати з пролетарського союзу великого спільника. Тоді легше буде впоратись із самим Союзом.

Коли ж до того пригадати наших «симпатичних» сусід: Польщу та Румунію, пригадати, що ми країна прикордонна і що Польщу та Румунію підштурхують проти нас їхні старші дядюшки, насамперед Англія, то для всякого стане зрозуміло, що на випадок війни Україна буде в найбільшій небезпеці.

Чи могла б Україна сама своїми силами впоратися з тими численними ворогами, що на неї зазіхають. Скоріше, що ні. Тут треба покладатись на цілковиту підтримку всього Союзу. Та й не одна війна тут причиною. Інші Союзні республіки нам постають крам, машини, що їх не виробляється на Україні, вони ж з України мають вугілля, сировину. Всі республіки зацікавлені в тому, щоб зміцнювати Радянський Союз, а не розривати його.

Пролетаріят і селянство всіх радянських країн обстоюють за єдиний, неподільний Союз на основі рівності всіх країн і національностей, і разом вони будуть боронити від ворога всіма силами кожен його частину.

Ми певні, що за нашим прикладом підуть робітники та селяни всіх інших країн, що увесь світ незабаром поєднається в єдиний Союз Радянських Соціалістичних Республік.

—

Бібліотека

Інститута Леніна

с.п.н. в.н.р. (б)

СЕЛЯНИНЕ!

ПЕРЕДПЛАТИВШИ газету
„РАДЯНСЬКЕ СЕЛО“

одразу НА ДОВГИЙ ТЕРМІН,

ТИ МАТИМЕШ

багато корисних додатків,

ВІЗЬМЕШ УЧАСТЬ

**в розподілі сільсько-господарських
машин, кіс то-що.**

ГАЗЕТА КОШТУЄ:

на рік 2 крб. 40 коп.
на 6 міс. . . . 1 крб. 20 коп.
на 3 міс. . . . — 60 коп.

Передплату можна здавати до кожної поштової установи, сільлистоношам, районовим та сільським уповноваженим Видавництва, секретарям сільрад, учителям, або надсилати безпосередньо до Видавництва на адресу:

**Харків, Пушкінська вул. № 24,
„РАДЯНСЬКЕ СЕЛО“.**